

Povreda člana 3. EK

Povreda člana 13. u vezi sa članom 3. EK

Povreda člana 5. EK

Aplikant je Muhammad Fawzi Akkad, sirijski državljani rođen 1997. godine. Stigao je u Tursku sa svojom porodicom 2014. godine, nakon što je napustio Siriju zbog građanskog rata. Proveo je godinu dana u Izbjegličkom kampu Gaziantep prije nego što se preselio u Istanbul i dobio status "privremene zaštite". Izdata mu je lična karta za strance.

Aplikantov otac je 15. avgusta 2015. godine otputovao je u Njemačku, gdje mu je odobren izbjeglički status. Tamo su mu se 2017. godine pridružili članovi njegove porodice uz vizu za spajanje porodice. Aplikantu nije odobreno da ih prati jer je do tada postao punoljetan.

Aplikanta su 19. juna 2018. godine, dok je pokušavao da uđe u Grčku, uhapsili pripadnici turske policije, jedan kilometar od rijeke Meriç, koja označava granicu između Turske i Grčke. Turske vlasti su ga 21. juna 2018. prebacile u Siriju preko graničnog prelaza Reyhanlı/Bab'ul Hawa. Aplikant je naveo da su ga čim je prešao granicu sa Sirijom uhapsila dva naoružana militanta organizacije Al-Nusra (Nusra Front/Jabhatun Nusra) i odvela ga u zgradu, vjerovatno u Alepu, gdje su ga ispitali. Izjavio je da su ga tukli i da se bojao za svoj život. On je nakon toga pušten pod uslovom da ne napusti grad Alep.

Nakon toga, 15. jula 2018. godine, aplikant je ponovo ušao u Tursku. Odatle je otputovao u Njemačku, gdje je podnio zahtjev za azil.

Evropski sud je utvrdio dvije povrede člana 3 (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja): (1) zbog deportovanja aplikanta u Siriju, i (2) zbog vezanja lisicama aplikanta tokom njegovog premještanja iz Edirnea u Hatay.

Sud je utvrdio da su dokazani značajni razlozi za vjerovanje da se aplikant suočio sa stvarnim rizikom od postupanja protivnom članu 3. u Siriji i da su ga turske vlasti izložile, sa punim znanjem o činjenicama, riziku od postupanja suprotnom Konvenciji. Također je smatrao da je stavljanje lisica na aplikanta – u paru sa drugim neoženjenim Sirijcima tokom putovanja autobusom koje je trajalo oko 20 sati – predstavljalo ponižavajuće postupanje.

Evropski sud je utvrdio i kršenje člana 13. (pravo na efikasan pravni lijek) u vezi sa članom 3. zbog nemogućnosti aplikanta da ospori svoj premještaj u Siriju. Sud je konstatovao da su turske vlasti uskratile aplikantu mogućnost da iskoristi pravne lijekove dostupne po turskom zakonu kako bi osporio njegov prisilni povratak u Siriju.

Utvrdio je i kršenje člana 5. st. 1, 2, 4 i 5 (pravo na slobodu i sigurnost). Sud je utvrdio da je aplikant bio lišen slobode od trenutka hapšenja na grčkoj granici u Meriçu do njegove deportacije u Siriju. Istakao je da nisu ispoštovane pravne garancije predviđene domaćim zakonom u vezi sa pritvaranjem osoba koje se suočavaju sa protjerivanjem.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za edukaciju i sudsku dokumentaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Rouillan v. France (br. 28000/19), 23.6.2022.

Povreda člana 10. EK

Aplikant je Jean-Marc Rouillan, francuski državljanin. Gosp. Rouillan, bivši član Action directe, terorističke grupe aktivne u Francuskoj 1980-ih, je osuđen na doživotni zatvor za ubistvo s predumišljajem, koje je okvalifikovano kao teroristički čin. Proveo je 25 godina u zatvoru prije nego što je pušten na uslovnu slobodu 2012. godine. Napisao je nekoliko knjiga i glumio samog sebe u filmu iz 2016. godine.

Predmet se odnosi na aplikantovu krivičnu osudu kao saučesnika u javnom veličanju terorizma za izjave date u radijskoj emisiji 2016. godine koje su snimljene i kasnije objavljene na web stranici novina. Pozivajući se u intervjuu na počinioc terorističkih napada u Parizu i Seine-Saint Denisu g. Rouillan je posebno izjavio: „Mislim da su bili veoma hrabri, hrabro su se borili...“. Osuđen je na kaznu zatvora od 18 mjeseci od čega 10 mjeseci uslovno. Naloženo mu je, između ostalog, da francuskom udruženju žrtava terorizma isplati 1 EUR.

Aplikant tvrdi da je njegova krivična osuda za saučesništvo u javnom veličanju terorizma u suprotnosti sa članom 10. (sloboda izražavanja) Konvencije.

Evropski sud je zauzeo stav da su osuda i kazna aplikanta za saučesništvo u krivičnom djelu veličanja terorizma predstavljali miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Istakao je da je miješanje bilo propisano zakonom i da je slijedilo legitiman cilj sprečavanja nereda i kriminala. Osvrćući se na to da li je miješanje bilo neophodno u demokratskom društvu u smislu člana 10. stav 2, Sud je prihvatio, prvo, da se sporne primjedbe smatraju indirektnim poticanjem na terorističko nasilje i nije našao razumnu osnovu po kojoj bi odstupio od značenja i djelokruga koji je određen odlukom krivičnog suda, čije razloge su usvojili žalbeni i Kasacioni sud. Sud je dalje naveo da ne vidi razuman osnov, u ovom slučaju, po kojem se može odstupiti od ocjene domaćih sudova u vezi s principima koji stoje iza kazne. U tom pogledu smatra da je njihovo obrazloženje, zašto je kazna nametnuta aplikantu bila opravdana (bazirana na potrebi borbe protiv terorizma i uzimajući u obzir lične karakteristike počinitelja), „relevantno“ i „dovoljno“ da opravda sporno miješanje, koje se u principu smatralo odgovorom na hitnu društvenu potrebu.

Međutim, nakon što je ponovio da se od nadležnih vlasti traži, u smislu pitanja slobode izražavanja, da bude suzdržane u upotrebi krivičnog postupka, a posebno u izricanju zatvorske kazne, Sud je smatrao da se, u konkretnim okolnostima slučaja, razlozi na koje se pozivaju domaći sudovi u kontekstu balansiranja koje su oni trebali izvršiti nisu bili dovoljni da se kazna od 18 mjeseci zatvora izrečena aplikantu (bez obzira na uslovnu kaznu od 10 mjeseci) smatra proporcionalnom legitimnom cilju kojem se teži. Sud je stoga zaključio da je došlo do povrede člana 10. Konvencije zbog težine krivične kazne izrečene aplikantu.

Grosam v. the Czech Republic (br. 19750/13), 23.6.2022.

Povreda člana 6.1. EK

Aplikant je Jan Grosam, češki državljanin.

U relevantno vrijeme u ovom predmetu, g. Grosam je radio kao sudski izvršitelj (soudní exekutor), između ostalog, pravosnažnih građanskih sudskih odluka i arbitražnih odluka u ime države. Ministar pravde je 2010. godine pokrenuo disciplinski postupak protiv aplikanta zbog navodnog nedoličnog ponašanja pred disciplinskim vijećem za sudije Vrhovnog upravnog suda, koji djeluje kao disciplinski sud.

Ministar pravde je predložio da se aplikant na samom početku kazni novčano. Aplikant je tvrdio da je njegova krivica morala biti dokazana jer se po pravilu treba primijeniti Zakon o krivičnom postupku, te da u u tom smislu nisu dostavljeni dokazi. Sud ga je proglasio krivim i kaznio sa 350.000 čeških kruna (oko 12.650 eura).

G. Grosam se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da se nije slijedio Zakon o krivičnom postupku, posebno po pitanju pretpostavke nevinosti, dužnosti suda da prikupi dokaze, te prava žalbe. Nadalje je tvrdio da je optužen za krivično djelo i da disciplinski sud nije bio „najviši sud“ u smislu Evropske konvencije i njenog Protokola broj 7.

U septembru 2012. godine ta žalba je odbačena. Ustavni sud je naveo da nije razmatrao usklađenost sa zakonima, već samo sa ustavnim zakonom, i utvrdio da je disciplinski sud dao uvjerljive i logične razloge za svoju odluku. Zaključio je da „... aplikantovi argumenti [nisu] doveli do zaključka da je ustavna žalba osnovana.“

Evropski sud je utvrdio da disciplinsko vijeće nije bilo “nezavisan i nepristrasan sud” jer, prije svega, proces izbora članova nije bio transparentan i njihova nezavisnost nije mogla biti osigurana, a tribunal u cjelini nije bio objektivno nepristrasan, jer su neki od članova bili direktni konkurenti g. Grosamu.

[Naumenko i SIA RIX Shipping protiv Latvije](#) (br. 50805/14), 23.6.2022.

Nema povrede člana 8. EK

Aplikanti su SIA RIX Shipping, društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Letoniji, i njen vlasnik, Andrej Naumenko, ruski državljanin rođen 1973. godine koji živi u Rigi.

Predmet se odnosi na raciju u ranim jutarnjim satima 28. januara 2014. godine u poslovnim prostorijama kompanije aplikanta i zapljenu velikog broja dokumenata i elektronskih datoteka. Sudija Okružnog suda grada Riga Vidzeme odobrio je zahtjev za izvođenje nenajavljene operacije u kontekstu istrage protiv Nacionalne asocijacije latvijskih brodskih posrednika i brodskih agenata (“NALSA”) zbog sumnje da je prekršila zakon o konkurenciji. Antimonopolsko tijelo je naknadno kaznilo NALSA-u zbog postavljanja minimalne ili fiksne cijene za svoje članove za usluge koje pružaju brodski agenti.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštivanje doma i prepiske), aplikanti navode da su pretres i zapljena bili nezakoniti i neproporcionalni i da su uspostavljene proceduralne garancije bile nedovoljne.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da uzimajući u obzir činjenicu da prvi aplikant nije u dovoljnoj mjeri pokazao da je bio lično i direktno pogođen bilo radnjom koju je antimonopolsko tijelo sproveo u poslovnim prostorijama drugog aplikanta ili sudskom revizijom koju je izvršio predsjednik Okružni sud, te stoga nalazi da nije bilo miješanja u njegova prava prema članu 8. Konvencije. To, međutim, ne bi trebalo spriječiti Sud da u svojoj široj ocjeni osnovanosti aplikacije uzme u obzir interes drugog aplikanta da zaštiti svoje “službenike”, “zaposlene” i “druga lica” s obzirom na širok opseg sudskog ovlaštenja u ovom slučaju. Pritužba prvog aplikanta je nespojiva ratione personae sa odredbama Konvencije u smislu člana 35. stav 3. (a) te je odbačena.

U pogledu drugog aplikanta Evropski sud je, između ostalog, istakao da je u ovom slučaju, sudija Okružnog suda pregledao materijal predmeta koji mu je predložen i zaključio da su procesne radnje u odnosu na drugog aplikanta bile neophodne.

Štaviše, uspostavljene su i primijenjene dovoljne proceduralne garancije za protutežu širokoj diskreciji koja je data službenicima Antimonopolskog tijela u odnosu na drugog aplikanta. Antimonopolsko tijelo je bilo u mogućnosti da razgraniči širok obim operacije na ono što je bilo neophodno u specifičnim okolnostima ovog slučaja. Iako je tokom operacije zaplijenjena velika količina dokumenata i elektronskih dosijea, oni su pročišćeni kako bi se razriješila zabrinutost drugog aplikanta da se osigura da se zaplijene samo dokumenti koji se odnose na to.

Drugi aplikant nije potkrijepio u kojoj mjeri su, ako su uopće, zaplijenjeni dokumenti ili elektronski podaci koji nisu u vezi sa poslom. Konačno, drugi aplikant je bio u mogućnosti da dobije sudsko preispitivanje od predsjednika Okružnog suda. S obzirom na polje slobodne procjene ostavljeno vlastima osporeno miješanje u prava drugog aplikanta bilo je srazmjerno cilju kojem se težilo. Dakle, nije došlo do povrede člana 8. Konvencije.

Haščák protiv Slovačke (br. 58359/12, 27787/16 i 67667/16), 23.6.2022.

Povreda člana 8. EK

Aplikant je slovački državljanin rođen 1969. godine koji živi u Bratislavi i istaknuti je biznismen koji je bio saradnik aplikanta u predmetu Zoltán Varga protiv Slovačke (br. 58361/12 i 2 druga predmeta, 20. jula 2021.).

Predmet se odnosi na operaciju nadzora („operacija Gorila“) koju je 2005. i 2006. godine izvela slovačka obavještajna služba (SOS) i pisani i audio materijal koji je proizašao iz njega.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje u razumnom roku), stav 2. (pretpostavka nevinosti) i član 8. (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života), aplikant se posebno žali da je postojao nedostatak efektivnog nadzora i revizije implementacije dva naloga za nadzor, da važeći okvir nije pružio zaštitu licima koja su nasumično pogođena mjerama nadzora i da su interna pravila koja se primjenjuju na zadržavanje obavještajnog materijala bila neadekvatna.

Evropski sud, pozivajući se na svoje nalaze u suštinski istoj situaciji aplikanta u predmetu Zoltán Varga protiv Slovačke, istakao je nedostatke u važećim pravilima i procedurama i nedostatak eksternog nadzora kako nad radom SOS-e tako i zadržavanja od SOS-a nekih od rezultirajućih podataka, te utvrdio da oba stoga nisu bila u skladu sa zakonom u smislu Konvencije. Utvrdio je povredu člana 8. Konvencije.

Što se tiče razumnog roka i pretpostavke nevinosti prema članu 6. stav i 2, budući da g. Haščák nikada nije bio optužen za krivično djelo, niti je bilo nekih javnih izjava zvaničnika koji su to tvrdili, njegove pritužbe u tom pogledu ne potpadaju pod član 6. te su odbačene.